

บทที่ 4

ข้อมูลพื้นฐานกรณีศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกกรณีศึกษาเป็นประชาชนในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ 1 แห่ง และ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนในชุมชนนั้น โดยเป็นชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ใน จังหวัดหนึ่งในภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อชุมชนแห่งนี้ว่า ชุมชนบ้าน ตะโล๊ะแอะเลาะ แปลว่า ชุมชนบ้านอ่าวสวย ประกอบด้วยสองหมู่บ้านคือ หมู่ที่ 4 บ้าน ตะโล๊ะแอะเลาะ และหมู่ที่ 6 บ้านท่าบุหงา แปลว่า บ้านท่าดอกไม้ ตำบลริมเล อำเภอท้ายเหมือง เป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะแอะเลาะ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ กับโรงเรียนบ้าน ตะโล๊ะแอะเลาะ และสภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนก่อนทดลองใช้โปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนตามแนวคิดทฤษฎีวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการตอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้ ดังนี้

โรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ

โรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2483 โดยมีนายเปลี่ยน ชูตระกูล เป็นแกนนำ ในการก่อตั้งโรงเรียน นายเปลี่ยนเป็นคนจากภายนอกชุมชนเดิมนับถือศาสนาพุทธ ภายหลังเมื่อ เข้ามาอยู่ในชุมชนได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม เป็นคนที่เห็นความสำคัญและมีวิสัยทัศน์ในการ พัฒนาการศึกษ เดิมโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะใช้ชื่อว่า "โรงเรียนประชาบาลตำบลริมเล" ตั้งอยู่ หมู่ที่ 2 บ้านทางน้ำ ตำบลริมเล อำเภอท้ายเหมือง

ต่อมาได้มีการย้ายที่ตั้งของโรงเรียนมาอยู่ที่หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะแอะเลาะ ซึ่งเป็นที่ตั้ง โรงเรียนในปัจจุบัน ในระยะแรกได้มีการซื้อที่ดินจากนายสบัน หมาตหวัง เนื้อที่ 2 ไร่ 3 งาน ใน ราคา 500 บาท สร้างเป็นอาคาร 1 หลัง 2 ห้องเรียน โดยมีนายนิวัฒน์ สงบกุล ซึ่งเป็นคนในชุมชน เป็นครูใหญ่คนแรก

ปัจจุบันโรงเรียนมีเนื้อที่ 8 ไร่ 3 งาน 38 ตารางวา มีนายสันติ บุรินทร์ อายุ 52 ปี นัถือศาสนาอิสลาม วุฒิทางการศึกษาคือครุศาสตร์บัณฑิต เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน นายสันติเป็นคนจากในชุมชนใกล้เคียง และมีความสัมพันธ์ในฐานะญาติกับคนในชุมชน และได้เข้ามาตั้งรกรากอยู่ในชุมชนตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการครูครั้งที่โรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอเลาะในปี พ.ศ. 2511 ในปัจจุบันโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอเลาะมีครู 26 คน เป็นชาย 11 คน หญิง 15 คน นักการภารโรง 2 คน วิทยากรสอนศาสนาอิสลาม 2 คน บุคลากรในโรงเรียนจำนวน 22 คน นัถือศาสนาอิสลาม นัถือศาสนาพุทธจำนวน 8 คน ในจำนวนบุคลากรทั้งหมดมี 12 คนที่ตั้งรกรากอยู่ภายในชุมชน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนทั้งหมด 589 คน ชาย 329 คน หญิง 260 คน นักเรียนทั้งหมดนัถือศาสนาอิสลาม

กรรมการศึกษาของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอเลาะประกอบด้วยบุคลากรในโรงเรียนจำนวน 5 คน ในจำนวนนั้นประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่เป็นคนในชุมชน 2 คน และครูที่เป็นคนนอกชุมชน 1 คน ทั้งหมดนัถือศาสนาอิสลาม ในฝ่ายของชุมชนมีจำนวน 9 คน มีนายดาวิด อามาผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะแอเลาะเป็นประธานกรรมการศึกษาโรงเรียน และมีอดีตนักการภารโรงของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอเลาะ นายสิระ สะสา ปัจจุบันเกษียณอายุ เป็นรองประธานกรรมการศึกษาโรงเรียน กรรมการศึกษาโรงเรียนทั้งฝ่ายโรงเรียนและชุมชนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่เป็นผู้นำชุมชนด้วย เช่นเป็นกรรมการมัสยิด กรรมการศึกษาประจำมัสยิด กรรมการหมู่บ้าน และบางคนเป็นผู้อาวุโสที่ประชาชนในชุมชนนัถือ

ชุมชนบ้านตะโล๊ะแอเลาะ

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับชุมชน

1.1 ลักษณะภูมิประเทศและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

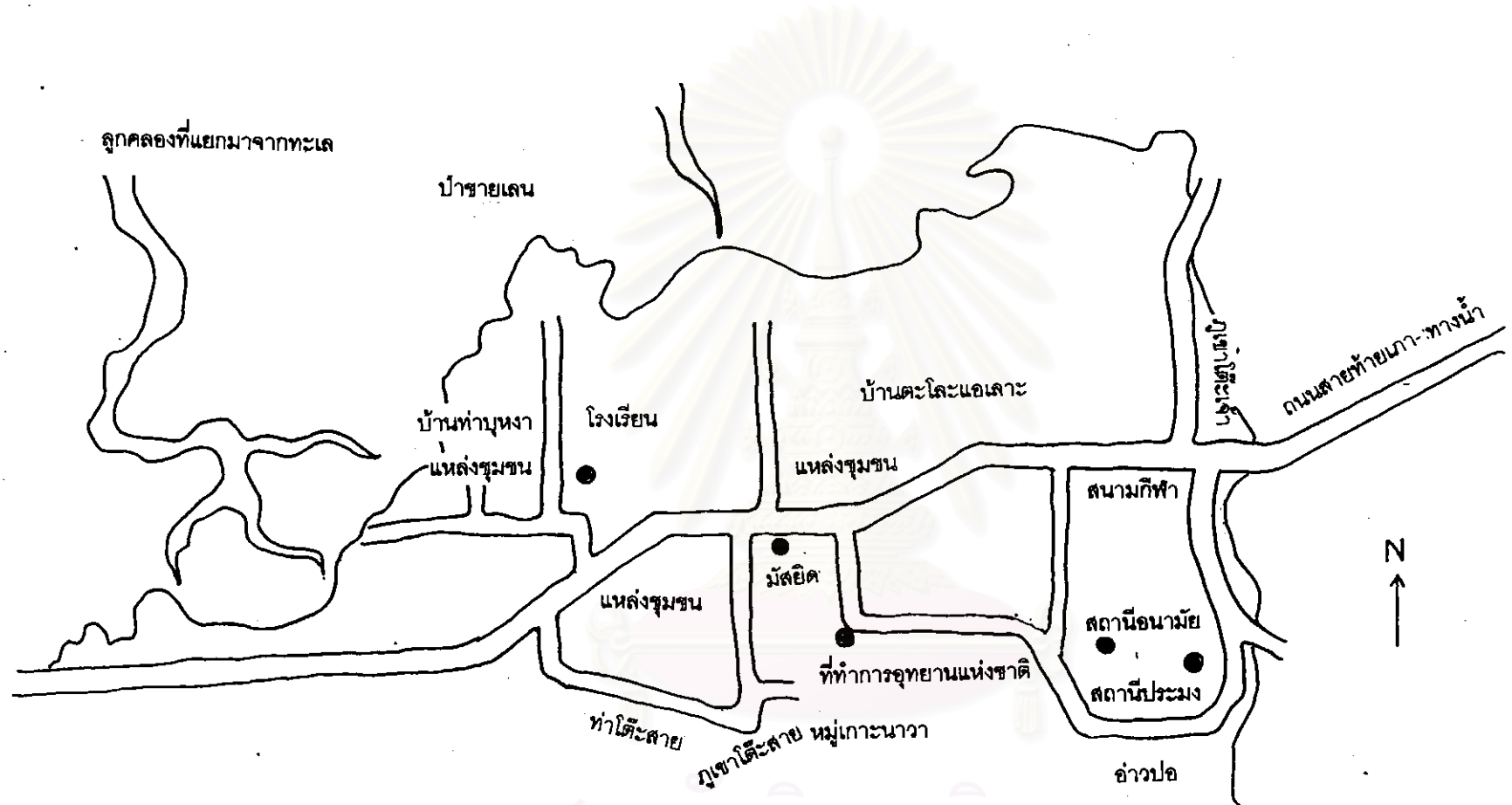
ชุมชนบ้านตะโล๊ะแอเลาะเป็นชุมชนไทยมุสลิมที่รวมเอาพื้นที่ของหมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะแอเลาะ และหมู่ที่ 6 บ้านท่าบุงา ตำบลริมเล อำเภอท้ายเขา เอาไว้ด้วยกัน เป็นชุมชนชาวประมงชายฝั่งทะเลอันดามัน ประชาชนในชุมชนนัถือศาสนาอิสลาม 100 % แต่ในปัจจุบันมีผู้คนจากภายนอกชุมชนซึ่งนัถือศาสนาอื่นที่อพยพเข้ามาอยู่ในชุมชนจำนวนมากขึ้นโดยเข้ามาเพื่อทำ

การแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง และเป็นคนงานหรือเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชนเป็นจำนวนมากขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 1 ชุมชนบ้านตะโละแฉะและ

ทะเลอันดามัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชุมชนบ้านตะโละแอเกาะมีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับหมู่ที่ 5 บ้านท่ายาว และหมู่ที่ 7 บ้านท่าชิง ตำบลริม เล อำเภอ
ท้ายเกาะ โดยมีคลองท้ายเกาะเป็นเส้นกั้นอาณาเขต

ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอันดามัน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลท้ายเกาะ อำเภอท้ายเกาะ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลอันดามัน และหมู่ที่ 2 บ้านทางน้ำ ตำบลริมเล

อำเภอท้ายเกาะ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบและที่ราบลุ่ม ซึ่งใช้ทำการกสิกรรม เช่นทำนาปี บางส่วนเป็น
ภูเขาเตี้ย ๆ เป็นดินเหนียวใช้ปลูกยางพารา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าชายเลนน้ำเค็มขึ้นถึงจุดมไปด้วย
ป่าเสม และป่าโกงกาง แหล่งน้ำที่สำคัญคือคลองท้ายเกาะ และทะเลอันดามันจุดที่สำคัญที่ใช้เป็นที่
จอดเรืออยู่ทางทิศตะวันตกของชุมชน เรียกว่า ท่าโต๊ะสาย และทิศใต้เรียกว่า ท่าอ่าวปอ มีภูเขาที่
สำคัญคือเขาโต๊ะเจ้า อยู่ทางทิศตะวันออกและเขาโต๊ะสาย อยู่ทางทิศใต้ติดกับชายทะเลมี
ทัศนียภาพที่สวยงามเป็นที่ตั้งของสำนักงานอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะนาวา ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติ
แห่งหนึ่ง ของประเทศไทย

ชุมชนบ้านตะโละแอเกาะมีอากาศแบบร้อนชื้น มีฝนตกตลอดทั้งปีซึ่งเป็นอิทธิพลของลม
มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียเข้าสู่แผ่นดินใหญ่มาปะทะกับภูเขาทำให้มีฝน
ตก ชาวบ้านใช้น้ำฝนในการอุปโภคบริโภค โดยมีการสร้างที่เก็บน้ำเอาไว้ใช้ยามหน้าแล้ง ซึ่งจะเป็น
เพียงช่วงสั้น ๆ ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเมษายนของทุกปี และมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ป่าไม้
ส่วนใหญ่เป็นป่าชายเลน ลักษณะของดินจะเป็นดินทรายและดินร่วนปนทราย ปัญหาที่พบคือ
ปัญหาดินเปรี้ยว

ภายในชุมชนใช้การคมนาคมทางบกเป็นหลัก โดยใช้การเดินทาง จักรยาน จักรยานยนต์
และรถยนต์ มีถนนสายหลักคือทางหลวงจังหวัด สายท้ายเกาะ-ทางน้ำ ซึ่งเป็นถนนที่เชื่อมระหว่าง
อำเภอท้ายเกาะกับท่าเรือทางน้ำ ตัดผ่านชุมชนบ้านตะโละแอเกาะ เป็นถนนที่ประชาชนในชุมชนใช้
ติดต่อกับภายนอกชุมชนทั้งในการขนส่งผลผลิตทางการประมง และนำนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศ
มาชมความงามของเกาะแก่งต่าง ๆ ของจังหวัดโดยมากจะผ่านไปขึ้นเรือที่ท่าเทียบเรือทางน้ำ หรือ

ท่าเรือในชุมชนบ้านตะโละแฉะ จากท่าเรือในชุมชนทำให้ประชาชนใช้การเดินทางทางน้ำในการติดต่อกับภายนอกชุมชนเช่นเกาะต่าง ๆ ในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมทั้งบางเกาะของประเทศมาเลเซีย ภายในชุมชนยังมีมีถนนสายเล็ก ๆ เชื่อมโยงภายในหมู่บ้านอีกหลายสายมีทั้งถนนคอนกรีต ถนนลาดยางมะตอย และถนนลูกรัง การสื่อสารภายในชุมชนใช้การบอกปากเป็นสำคัญ มีหอกระจายข่าว 1 แห่งใช้แจ้งข่าวสารต่าง ๆ และที่มีสยิดจะมีการใช้เสียงตามสายสื่อสารกับประชาชนเช่นกัน การสื่อสารที่สำคัญจากมัสยิดคือการ "อะซาน" เป็นการประกาศให้รู้ว่าเข้าสู่เวลาของการละหมาด และให้ทำการละหมาด ซึ่งเป็นการปฏิบัติศาสนกิจประจำวันที่สำคัญของมุสลิม ทำการละหมาดวันละ 5 เวลา ปัจจุบันใช้โทรศัพท์ในการสื่อสารภายในชุมชนและภายนอกชุมชนมากขึ้นมีตู้โทรศัพท์สาธารณะ 1 จุด และสื่อสารกับภายนอกชุมชนโดยการให้บริการของที่ทำการไปรษณีย์ท้ายเกาะ

การปกครองของชุมชนบ้านตะโละแฉะ อยู่ภายใต้การนำของคณะกรรมการหมู่บ้านของทั้ง 2 หมู่บ้าน และที่สำคัญคือบรรดาผู้นำทางศาสนา นำโดยอิหม่ามประจำมัสยิด และคณะกรรมการมัสยิด เช่นการป้องกันอบายมุข การชี้ขาดข้อพิพาทในเรื่องครอบครัวและมรดก

ประชาชนในชุมชนนับถือศาสนาอิสลามที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศมาเลเซียในปัจจุบัน ประชาชนใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสื่อสารและยืมคำศัพท์บางคำจากภาษามลายูมาใช้ เช่น "ตาหล่า" แปลว่า "ถาด" ซึ่งปัจจุบันนี้กำลังค่อย ๆ หายไปเนื่องจากคนรุ่นใหม่ ๆ ในชุมชนไม่นิยมใช้ ประชาชนในชุมชนอยู่ร่วมกันด้วยระบบเครือญาติเป็นสำคัญ โดยมีหลักธรรมของศาสนาอิสลามเป็นหลักยึดในการปฏิบัติต่อกัน มีมัสยิดบ้านตะโละแฉะเป็นศูนย์กลางทางสังคมที่สำคัญ นอกจากนั้นก็มีโรงเรียนบ้านตะโละแฉะ สถานีนามัยตำบลริมเล สนามกีฬาตำบลริมเล ที่ทำการอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะนาวา ร้านค้า ร้านน้ำชาภายในชุมชน และบริเวณท่าเรือในชุมชน เป็นศูนย์กลางทางสังคมที่ประชาชนใช้ในการพบปะติดต่อกัน

1.2 ประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมชุมชน

จากปากคำของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนพบว่าชุมชนบ้านตะโละแฉะเป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์มาประมาณร้อยกว่าปี โดยผู้ที่อพยพเข้ามาพวกแรกคือชาวอินโดนีเซีย เข้ามาเพื่อการตั้งถิ่นฐานใหม่

ลักษณะทางกายภาพของชุมชนคือมีศาสนสถานที่เราเรียกว่ามัสยิดมีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบตะวันออกกลางมีโดมใช้สัญลักษณ์เดือนเสี้ยวและดวงดาวอยู่บนยอดโดม บ้านเรือนแบบเก่าทำด้วยไม้ มุงสังกะสี จาก หรือกระเบื้องกันฝาไม้กระดาน หรือไม้ไผ่ขัดแต่ละลาย 2 หรือ แต่ละลายลูกแก้ว ปูพื้นด้วยกระดาน ฟากจากไม้ไผ่ หรือจากต้นหมากไม้นิยมทำเพดาน หลังคาบ้านทำเป็นหน้าจั่ว บ้านโดมี 2 ด้าน คือหน้าบ้านและหลังบ้าน หน้าบ้านไม้นิยมทำนอกชาน มักมีนอกชานหลังบ้านใช้ล้างจาน ประกอบอาหาร และนั่งเล่น ชั้นบันไดเป็นจำนวนคี่ เช่น 5 , 7 การตั้งบ้านเรือนจะอยู่รวมกันเป็นหมู่ และใกล้พื้นที่ทำกิน ปัจจุบันนิยมสร้างบ้านแบบสมัยใหม่ใช้อิฐและปูน มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก สตรีในชุมชนแต่งกายมิดชิดนุ่งโจร่งยาวกรอมเท้าที่เรียกว่าผ้าบาเต๊ะ หรือใช้ผ้าอื่น ๆ แม้ว่าบางสถานการณ์เช่นเดินทางจะนุ่งกางเกงก็จะคลุมผมมิดชิดและนิยมใส่เสื้อแขนยาว

ระหว่างชุมชนกับรัฐใช้การปกครองตามระบอบของทางราชการมีการสั่งการลงมาเป็นลำดับมีผู้ใหญ่บ้านคอยควบคุมดูแลประชาชนและมีกลุ่มผู้นำทางศาสนาคอยคลี่คลายความสับสนหรือระหว่างชุมชนกับรัฐและภายในชุมชน ปัจจุบันชุมชนมีการขยายตัวจากผู้คนจากภายนอกชุมชนที่เข้ามาทำมาหากิน ส่วนประชาชนภายในชุมชนไม่นิยมการย้ายออกไป

1.3 ลักษณะโครงสร้างประชากร

ภายในครอบครัวจะเป็นครอบครัวขยายเป็นส่วนใหญ่และเริ่มมีครอบครัวเดี่ยวมากขึ้นแต่ทุกครอบครัวจะมีสถานภาพการสมรสที่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม เนื่องจากศาสนาอิสลามไม่อนุญาตการอยู่ร่วมกันระหว่างชายหญิงที่ไม่มีการสมรส

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมงทั้งประมงชายฝั่งและประมงขนาดใหญ่ การทำประมงชายฝั่งประชาชนเป็นเจ้าของเรือและใช้แรงงานในครอบครัว ประมงขนาดใหญ่จะมีนายทุนเป็นชาวมาเลเซีย หรือนายทุนชาวไทยที่อยู่ภายนอกชุมชนที่มักจะมีเชื้อสายจีน ออกทะเลไปเป็นเวลาหลายวันมีแรงงานจากในชุมชนไปเป็นผู้ควบคุมเรือและจับปลาเรียกว่า "ไตเรือ" และไตเรือจะเป็นผู้ที่หาลูกเรือไปจากภายในชุมชน บางส่วนไปจับปลาในฝั่งมาเลเซีย บางส่วนจับปลาในฝั่งไทยแถบจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระนอง ฯลฯ การทำประมงขนาดใหญ่ประชาชนในชุมชนไม่เป็นเจ้าของเรือ นอกจากนี้ยังมีการทำประมงด้วยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเช่นกุ้งกุลาดำ ปลากระพง ปลา

แก่เพื่อส่งขายภายนอกชุมชน โดยจะมีนายทุนทั้งจากภายในชุมชนและภายนอกชุมชนมารับซื้อจากในชุมชน

1.4 ลักษณะโครงสร้างทางการศึกษา

ในชุมชนมีการจัดการศึกษากับประชาชนใน 3 ลักษณะ คือ

1.4.1 การศึกษาภาคบังคับ โดยโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เด็กในชุมชนเมื่อเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วส่วนหนึ่ง จะเรียนต่อในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หรือโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลามที่เรียกว่า "ปอเนาะ" ทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด และบางส่วนไม่ได้เรียนต่อก็จะเข้าสู่ระบบการทำงาน เช่น เด็กผู้ชายเริ่มช่วยครอบครัวในการทำประมง หรือเป็นลูกเรือประมง เด็กผู้หญิงจะดูแลบ้านหรือไปเป็นลูกจ้างของแพปลาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและที่ประเทศมาเลเซีย ไปเป็นลูกจ้างร้านอาหารอิสลามที่ต่าง ๆ หรือไปรับจ้างเลี้ยงเด็ก

1.4.2 การศึกษาที่ดำเนินการโดยมัสยิด

1.4.2.1 โรงเรียนคุรุสัมพันธ์มัสยิดบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ เปิดสอนสำหรับเยาวชนอายุตั้งแต่ 8 ปีขึ้นไปกำหนดชั้นเรียนตั้งแต่ปีที่ 1-6 เรียนวันเสาร์เต็มวัน และวันอาทิตย์ครึ่งวัน นักเรียนทั้งหมดเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้หลักสูตรของสมาคมคุรุสัมพันธ์ แบ่งวิชาที่สอนไว้เป็น 4 วิชา คือ ศาสนประวัติ , พิก (การปฏิบัติศาสนกิจ) , ตะชะวูฟ(จริยธรรม คุณธรรม และจิตวิทยา) , อัล-กรูอ่าน และภาษาอาหรับ

1.4.2.2 ดำเนินการอบรมบุรุษทุกวันศุกร์หลังจากละหมาดร่วมกัน

1.4.2.3 อบรมสั่งสอนสตรีทุกสัปดาห์

1.4.2.4 ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิด รับเด็กอายุ 2 ปีครึ่ง ถึง 3ปี โดยการสนับสนุนจากกรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การควบคุมดูแลจัดการของคณะกรรมการศึกษาประจำมัสยิด

1.4.3 การจัดการศึกษาให้กับประชาชน เช่นกรมพัฒนาชุมชนให้ความรู้กับกลุ่มแม่บ้านในการทำอาชีพเสริมเช่น ทำขนม ตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ

2. ระบบเศรษฐกิจและการใช้ทรัพยากร

2.1 การครอบครองทรัพยากรในการผลิต

ในชุมชนมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 4000 ไร่ มีประชาชน 15 ครอบครัวที่ต้องเช่าที่ดินทำกิน ที่ดินในชุมชนส่วนใหญ่ประชาชนได้มาจากการเป็นมรดกตกทอด และมีการซื้อขายภายในชุมชน การออกไปซื้อที่ดินนอกชุมชนเป็นการซื้อเพื่อการทำการเกษตรเช่นสวนยางพารา สวนปาล์ม น้ำมัน ปัจจุบันมีนายทุนมากขึ้นซื้อที่ดินภายในชุมชนไปเป็นจำนวนมากทำให้การครอบครองที่ดินของประชาชนในชุมชนน้อยลงไปเรื่อย ๆ เป็นผลทำให้พื้นที่เพาะปลูกเช่นนาข้าว สวนยางพารา น้อยลงไปด้วย นอกจากนั้นน้อยลงเพราะการขยายตัวของประชาชนที่นิยมถมที่ดินที่เคยใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกเพื่อสร้างบ้านเรือน

เมื่อมีการผลิตในชุมชนประชาชนเป็นเจ้าของปัจจัยในการผลิตเช่น แห , อวน , เรือ , รถไถนา ซึ่งจะมีแหล่งซื้อขายทั้งภายในและนอกชุมชน แต่ปัจจัยการผลิตขนาดใหญ่เช่นรถแทรกเตอร์ จะใช้การว่าจ้างมาจากภายนอกชุมชนซึ่งในกระบวนการผลิตประชาชนได้รับความรู้มาจากบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดต่อกันมาและจากประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ในชุมชนมีแรงงานที่มีฝีมือในทางการประมงเป็นจำนวนมากเป็นที่ต้องการของนายทุนที่มาว่าจ้างไปโดยให้ค่าตอบแทนที่สูง นอกจากนั้นภายในชุมชนยังมีแรงงานที่มีฝีมือทางช่างเช่น ช่างไม้ , ช่างปูน , ช่างก่อสร้าง , ช่างเย็บผ้า การผลิตในชุมชนไม่นิยมว่าจ้างแรงงานจากภายนอกชุมชน

2.2 การแลกเปลี่ยนและการบริโภค

ผลผลิตที่สำคัญในชุมชนคือผลผลิตทางการประมง และ ข้าว ซึ่งจะไม่มีลักษณะการแลกเปลี่ยนผลผลิตเนื่องจากประชาชนปลูกข้าวไว้บริโภคในครอบครัว จะมีเหลือขายเพียงส่วนน้อย ส่วนผลผลิตทางการประมงจะมีพ่อค้าคนกลางรับซื้อเพื่อส่งขายภายนอกชุมชน ที่ชาวประมงขายเองนั้นเป็นส่วนน้อย สินค้าอุปโภคบริโภคส่วนใหญ่มาจากภายนอกชุมชน สินค้าบางประเภทมาจากประเทศมาเลเซีย เช่นน้ำมันพืช , ขนม , บะหมี่สำเร็จรูป , ปลากระป๋อง ฯลฯ

3. ระบบสังคมและการเมืองภายในชุมชน

3.1 ภาษาและเชื้อสาย

ประชาชนพูดภาษาไทยกินได้ในชีวิตประจำวันโดยยืมคำศัพท์บางคำมาจากภาษามลายู เช่น "แบบเส้น" แปลว่า "กะละมัง" และยืมมาจากภาษาจีน เช่น "แก๊งเรือ" แปลว่าบริเวณที่มีหลังคาของเรือ บางคำเป็นคำที่ใช้เกี่ยวข้องกับหลักการศาสนาอิสลามเช่น "นิกะฮ์" แปลว่าการแต่งงาน เป็นคำในภาษาอาหรับ ประชาชนในชุมชนสืบเชื้อสายเดียวกับชาวมลายูเนื่องจากเคยเป็นส่วนหนึ่งของไทรบุรี และบางส่วนสืบเชื้อสายมาจากจังหวัดอื่น ๆ ทางภาคใต้เช่นพัทลุง

3.2 ครอบครัวและเครือญาติ

โดยมากเป็นครอบครัวขยาย ไม่จำกัดว่าเป็นครอบครัวขยายฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิง โดยสามีเป็นผู้รับผิดชอบในการหาเลี้ยงครอบครัว ภรรยาทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้ได้รับความสะดวกสบาย ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวมีหน้าที่ช่วยเหลือในการอบรมเลี้ยงดูสมาชิกใหม่ในครอบครัว ครอบครัวมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการอบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ทางศาสนาให้กับสมาชิกในครอบครัว ญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวมีบทบาทมากในการอบรมสั่งสอน และกวดขันการปฏิบัติศาสนกิจของสมาชิก ทุกคนในชุมชนถือเป็นเครือญาติกันทั้งหมด โดยใช้วิธีการนับญาติตามความใกล้ชิดทางสายเลือด หรือตามศักดิ์ไม่นับตามอายุและให้ความเคารพตามศักดิ์ โดยให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายบิดามากเพราะญาติฝ่ายชายฝ่ายบิดามีหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชอบด้วยกฎหมายอิสลามในการดูแล ตัดสินใจแทนบิดาเมื่อบิดาได้ล่วงลับไปแล้ว ในชุมชนบ้านตะโละแฉะยังให้ความสำคัญกับสายสกุลเป็นอย่างมาก

3.3 เพื่อนบ้าน และเพื่อน

เพื่อนบ้านมีความสำคัญมากแต่ละบ้านไม่นิยมทำรั้วบ้าน มีการช่วยเหลือกันดูแลสอดส่องแทนเมื่อเวลาเพื่อนบ้านไม่อยู่บ้านหรือรับอาสาดูแลบุตรหลานให้ และคอยดูแลยามเจ็บไข้ได้ป่วย นอกจากเพื่อนบ้านแล้วญาติยังมีพฤติกรรมของความเป็นเพื่อนด้วย

3.4 กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

ในชุมชนจะไม่มี การแบ่งกลุ่มที่ชัดเจนแม้ว่าจะมีกลุ่มที่มีแนวคิดทางศาสนาแตกต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด 2 กลุ่มแต่ไม่มีความขัดแย้งประชาชนทั้ง 2 กลุ่มต่างปฏิบัติศาสนกิจตามความเชื่อ ของตนเองและอยู่ร่วมกันอย่างปกติ

สถาบันทางสังคมที่สำคัญคือสถาบันทางศาสนา โดยมีมัสยิดเป็นจุดศูนย์กลางของชุมชน และใช้ครอบครัวทำหน้าที่ถ่ายทอด อบรมสั่งสอนสมาชิก

3.5 ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในเชิงอำนาจ

เมื่อประชาชนมีปัญหา มักจะไปขอคำปรึกษาผู้ที่อาวุโส และผู้ที่มีความรู้ เช่น เมื่อต้องการ ติดต่อกับทางราชการก็จะขอคำแนะนำจากครูที่เป็นบุคคลในชุมชน เมื่อมีปัญหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ หลักการทางศาสนาจะไปขอคำปรึกษาจากอิหม่าม และบรรดาผู้รู้ โดยอิหม่ามมีสิทธิชี้ขาดได้ใน บางกรณี บางกรณีต้องให้คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดเป็นผู้ชี้ขาด หรือการขึ้นศาล ซึ่งจะมี ดาโต๊ะยุติธรรมของแต่ละจังหวัดร่วมพิจารณาคดีในคดีที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและมรดก เมื่อมีปัญหา เกี่ยวกับกฎหมายบ้านเมือง ผู้ใหญ่บ้านจะเป็นผู้ตัดสิน หรือดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ในกรณีที่ มีปัญหาส่วนตัวก็จะมีบรรดาผู้ที่ประชาชนในชุมชนยำเกรงคอยไกล่เกลี่ยทำความเข้าใจ เช่นผู้ที่มี อาวุโสในชุมชน ในเรื่องพิธีกรรมต่าง ๆ ผู้นำทางศาสนาคืออิหม่ามจะทำหน้าที่ เช่นเป็นผู้นำในการ ละหมาด , เป็นผู้นำในการสวดขอพรในงานทำบุญต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจของประชาชนผู้ที่มี อิทธิพลในการตัดสินใจคือบรรดาพ่อค้าคนกลางเพราะประชาชนต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลางในการ ขายผลผลิต

4. ความเชื่อและพิธีกรรม

4.1 พิธีกรรม

พิธีกรรมของประชาชนในชุมชนเป็นการปฏิบัติทางศาสนาซึ่งมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในแต่ละข้อปฏิบัติ โดยมุสลิมทุกคนจะต้องปฏิบัติภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีพื้นฐานความศรัทธาตามหลักการของศาสนาอิสลาม

4.2 ความเชื่อและกิจกรรมที่ทำตามความเชื่อ

ปัจจุบันประชาชนสนใจเรื่องศาสนามากขึ้น พยายามมองหาแก่นแท้ของศาสดาดังนั้น กิจกรรมที่ไม่ปรากฏตามหลักการทางศาสนาจึงค่อย ๆ เลือนหายไปจากวิถีชีวิตของประชาชนเช่น การแห่ชบวนชั้นหมาก ที่เริ่มเลือนหายไป กิจกรรมเท่าที่ปรากฏก็จะเป็นกิจกรรมที่ไม่ขัดกับหลักการทางศาสนาเช่น กิจกรรมการขึ้นเปล นั่นคือเมื่อมีลมมาซิกเกิดใหม่ในครอบครัว เมื่อเด็กแข็งแรงดีแล้ว ก็จะมีการจัดงานขึ้นเปลมีการอุ้มเด็กให้บรรดาผู้ที่มาร่วมกันขอพรให้กับเด็กได้ชม แล้วลงนอนในเปลไกวเปลไปพร้อม ๆ กับการร่วมกันขอพรให้กับเด็ก มีการเลี้ยงอาหารเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้องที่มาร่วมงาน

4.3 ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ปัจจุบันประชาชนมีความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติน้อยลง เนื่องจากมีความเข้าใจในเรื่องศาสนามากขึ้นจึงมีความเชื่อต่อพระเจ้าเพียงองค์เดียว

4.4 ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดของสรรพสิ่งหลังความตาย

ประชาชนไม่เชื่อเรื่องเวียนว่ายตายเกิด ตามหลักการของศาสนาอิสลามจะไม่มี การเกิดใหม่แต่จะฟื้นคืนชีพในวันพิพากษา แล้วเริ่มต้นเข้าสู่ความเป็นนิรันดร์

4.4 วัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน

วัฒนธรรมและประเพณีในชุมชนจะเกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ดังนี้
 ประเพณีวันฮีดเล็ก , ประเพณีวันฮีดใหญ่ , ประเพณีวันเมาลิด(วันคล้ายวันประสูติของศาสดา
 มุฮัมมัด) , ประเพณีการแต่งงานตามหลักการของศาสนาอิสลาม , ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ,
 ประเพณีเกี่ยวกับการตาย , ประเพณีการฉลองการจบอัล-กุรอาน , ประเพณีการเข้าสู่นัด(การขลิบ
 หน้หุ้มปลายอวัยวะเพศผู้ชาย) , ประเพณีการกินเหนียว(การขอแรงลงแขกช่วยงาน)

5. ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโลกภายนอก

ในปัจจุบันประชาชนมีการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้นเนื่องจากความเจริญของการ
 คมนาคมและการสื่อสาร และการท่องเที่ยวทางทะเลกำลังเข้ามามีบทบาทในชุมชนทดแทนการทำ
 ประมง มีผู้คนมากมายหลังไหลเข้ามาในชุมชนหรือผ่านชุมชนเพื่อไปยังแหล่งท่องเที่ยว ประชาชน
 มีการปรับตัวตามกระแสการท่องเที่ยวเช่นมีการดัดแปลงเรือประมงให้เป็นเรือนำเที่ยวได้ในช่วงฤดู
 การท่องเที่ยวคือระหว่างเดือนพฤศจิกายน - พฤษภาคมของทุกปี และการที่ประชาชนในชุมชนให้
 ความสำคัญกับการศึกษา มีการส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าการศึกษาภาคบังคับ
 มากขึ้น ทำให้มีการติดต่อกับและมีความสัมพันธ์กับสังคมภายนอกอีกทางหนึ่ง

ในปัจจุบันเมื่อมีการติดต่อกับโลกภายนอกมากขึ้น มีความเจริญทางวัตถุที่หลังไหลเข้ามา
 ในชุมชน เมื่อประชาชนในชุมชนไม่รู้เท่าทันถึงภัยที่แฝงมากับความเจริญทางวัตถุทำให้ประชาชน
 ในชุมชนที่เป็นพ่อแม่ผู้ปกครองของนักเรียน ได้ติดอยู่กับค่านิยมทางวัตถุ สะสมวัตถุ เสพติดวัตถุ
 เมื่อประชาชนตกอยู่ภายใต้การครอบงำโดยค่านิยมนี้ ชุมชนก็อ่อนแอลง ปัญหาเสพติดก็ตามมา
 ซึ่งปัจจุบันปัญหาเสพติดคือปัญหาที่รุนแรงที่ชุมชนกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นปัญหาเดียวกับ
 หลาย ๆ ชุมชน ซึ่งนับวันชุมชนเหล่านั้นก็กำลังก้าวไปสู่ความอ่อนแอและสู่การล่มสลายในที่สุด
 หากไม่มีการแก้ไข ซึ่งปัญหานี้สามารถแก้ไขได้จากจิตสำนึกทางศาสนา การปลูกฝังจิตสำนึกทาง
 ศาสนา การให้คุณค่าของการศึกษาที่พัฒนาจิตใจ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กเป็นหนทาง
 ที่จะนำพาชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

สภาพความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน
ก่อนทดลองใช้โปรแกรมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน
ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาล ในชุมชนไทยมุสลิมภาคใต้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้บทบาทของบุคลากรในส่วนของโรงเรียนและในส่วนของชุมชนในเรื่องความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อพัฒนาการสอนระดับอนุบาลก่อนทดลองใช้โปรแกรม ฯ ดังนี้

1. บทบาทของบุคลากรในส่วนของโรงเรียน

1.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารมีบทบาทไปตามภาระงานด้านความสัมพันธ์ชุมชนในการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและโดยเฉพาะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่นในการจัดการแข่งขันเรือพายประจำปี ครูสุเชตน์ ครูมารุตตินได้เป็นคณะกรรมการในการจัดงานเป็นประจำทุกปี ครูโนรี ครูประจำชั้นอนุบาล และครูสมปอง ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้มีส่วนในการเตรียมการเรื่องจัดทำและจำหน่ายอาหารในงาน ส่วนนักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นอื่นและวงดุริยางค์ของโรงเรียนก็ได้นำขบวนนักกีฬาในการเดินพาเหรดสู่สนาม ผู้บริหารได้ให้บริการในด้านสถานที่ของโรงเรียนสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เช่นสนามกีฬา , อาคารอเนกประสงค์

ผู้บริหารสนับสนุนและกระตุ้นให้บุคลากรไปเยี่ยมเยียนประชาชนในชุมชนตามเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ เช่นไปบ้านคนตาย (งานศพ) , ไปบ้านทำบุญต่าง ๆ

เมื่อเกิดปัญหาและมีความจำเป็นผู้บริหารมักขอคำแนะนำและปรึกษากับคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนผู้บริหารจะขอความช่วยเหลือจากประชาชนในชุมชนเช่นการทำรั้วโรงเรียน จะมีประชาชนจากในชุมชนมาร่วมทำกับบุคลากรในโรงเรียนทั้งครูและนักการภารโรงจนแล้วเสร็จ

ในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลผู้บริหารเน้นให้ประชาชนและผู้ปกครองยอมรับและเห็นคุณค่าของการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยจัดการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียนปีละ 1 ครั้ง เพื่อชี้

แจ้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ ของทางโรงเรียนและผู้ปกครองในการส่งนักเรียนมาโรงเรียนตลอดจนทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการการจัดการศึกษาและนโยบายระดับอนุบาล

1.2 ครูประจำชั้นอนุบาล

ครูผู้สอนมีบทบาทในการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนอนุบาลเกี่ยวกับการดำเนินการของโรงเรียน ข้อปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดอันจะเป็นการสะดวกในการทำงานของครูโดยการบอกปากเปล่าเมื่อพบผู้ปกครองและการฝากนักเรียนไปบอก และเมื่อผู้ปกครองมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและการเรียนการสอนครูประจำชั้นอนุบาลจะเป็นบุคคลแรกที่ผู้ปกครองมาพบเพื่อพูดคุย ชักถามและขอคำแนะนำ

1.3 บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนล้วนปฏิบัติตามนโยบายของโรงเรียนในด้านความสัมพันธ์ชุมชน และปฏิบัติในฐานะญาติกับประชาชนในชุมชน และในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของชุมชน ซึ่งครูผู้ชายและที่เป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนมักจะเป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้นำชุมชนด้วย และจะทำหน้าที่โดยธรรมชาติในการติดต่อสื่อสารประสานงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน เช่น ครูสันติ(ผู้บริหาร) , ครูสุเชตน์ , ครูมารุตติน, นายหนอด (นักการภารโรง) ส่วนครูผู้หญิงที่เป็นบุคคลในชุมชนจะเป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยเฉพาะในเรื่องข่าวสารต่าง ๆ เช่นเมื่อผู้ปกครองต้องการทราบรายละเอียดของการรับนักเรียนเข้าเรียนในชั้นอนุบาล 1 ของโรงเรียนก็จะไปขอรายละเอียดจากครูในวิครูประจำชั้นอนุบาลหนึ่งซึ่งเป็นบุคคลในโรงเรียน

จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในเรื่องบทบาทของบุคลากรในส่วนของโรงเรียนนี้ ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรในส่วนของโรงเรียนมีบทบาทที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชนในเรื่องการศึกษาระดับอนุบาลอยู่ในระดับที่ยึดติดกับวัฒนธรรมกลางของชาติ และยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมโรงเรียน โดยที่ขณะเดียวกันบุคลากรที่เป็นคนในชุมชนก็แสดงบทบาทของการเป็นตัวกลางเชื่อมประสานระหว่างโรงเรียนและชุมชน และมีบทบาทของการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของชุมชนด้วย

2. บทบาทของบุคลากรในส่วนของชุมชน

2.1 ผู้ปกครอง

บทบาทของผู้ปกครองคือการปฏิบัติตามข้อกำหนดต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เกี่ยวกับนักเรียน และการเรียนการสอน เช่นการแต่งกายของนักเรียน , เวลาในการมารับนักเรียนกลับบ้าน และผู้ปกครองสนับสนุนให้เกิดความพร้อมสำหรับการเรียนของนักเรียนตามความประสงค์ของโรงเรียน เช่นเมื่อครูต้องการกำนมะพร้าวมาทำไม้กวาดที่โรงเรียน ผู้ปกครองก็จะจัดหาใบมะพร้าวมาเหลาและมัดเป็นไม้กวาดเพื่อให้นักเรียนนำมาโรงเรียน

ในแต่ละปีการศึกษาผู้ปกครองจะเข้าร่วมการประชุมพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อรับทราบนโยบาย รับทราบข้อกำหนด ข้อปฏิบัติต่าง ๆ และสิ่งที่ต้องเตรียมสำหรับนักเรียน

เมื่อเกิดปัญหาที่เกี่ยวกับนักเรียน เช่นการทะเลาะวิวาท การเรียน ผู้ปกครองจะมาพบครูประจำชั้นที่โรงเรียนเพื่อพูดคุย ปรีกษาหรือเป็นส่วนน้อยที่จะเข้าพบผู้บริหารโดยตรง

ผู้ปกครองมีการยอมรับและเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาในทุกระดับของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีความต้องการให้นักเรียนได้มีโอกาสในการปฏิบัติตนและศึกษาเกี่ยวกับหลักการทางศาสนาอิสลามด้วย

2.2 ผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชนที่เป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนจะเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียนตามวาระและโอกาสต่าง ๆ และให้คำแนะนำ ร่วมปรึกษา และให้ความสะดวกร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน

2.3 ประชาชนในชุมชน

ประชาชนในชุมชนจะให้ความช่วยเหลือกับทางโรงเรียนเมื่อโรงเรียนร้องขอ เช่นการทำรั้วโรงเรียน

จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในเรื่องบทบาทของบุคลากรในส่วนของชุมชนนี้ ผู้วิจัยพบว่าบุคลากรในส่วนของชุมชนมีบทบาทในการตอบสนองความต้องการในการจัดการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันก็ยอมรับและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง โดยมีการปลูกฝังให้นักเรียนในวัยอนุบาลเริ่มต้นในการใกล้ชิดกับคัมภีร์อัล-กรุอ่าน ให้นักเรียนไปฝึกหัดอ่านคัมภีร์อัล-กรุอ่านที่บ้านของผู้รู้ในชุมชน และมีการก่อตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ประจำมัสยิดบ้านตะโล๊ะแอะเลาะขึ้นมา ซึ่งการปลูกฝังความใกล้ชิดกับศาสนาให้กับนักเรียนวัยอนุบาลของชุมชนนี้จะดำเนินการโดยชุมชน ไม่นำเข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาระดับอนุบาลของโรงเรียนแต่อย่างใด

3. ลักษณะของความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชน

ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนของโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ และชุมชนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะ ทำงานในรูปแบบของคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนมีลักษณะแบบการเป็นเครือข่ายการทำงานผสมผสานกับลักษณะการมีส่วนร่วม ดังนี้

3.1 เป้าหมายของการทำงาน

การทำงานของคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนและระหว่างบุคลากรฝ่ายโรงเรียนกับบุคลากรฝ่ายชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกันเพื่อต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเช่นวันเวลาการรับสมัครนักเรียนใหม่ วันเวลาการแข่งขันเรือพายประจำปีของชุมชน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการแบ่งปันทรัพยากรเช่นเมื่อชุมชนต้องการสถานที่ในการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านคนใหม่ก็ได้มาใช้อาคารอเนกประสงค์ของโรงเรียน และเมื่อโรงเรียนต้องการแรงงานฝีมือในทางช่างเพื่อทำรั้วก็มีช่างจากภายในชุมชนมาทำรั้วให้กับโรงเรียน มีลักษณะของความเชื่อมโยงกันในการทำงานระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3.2 โครงสร้างของสมาชิกกลุ่มทำงาน

มีการรวมกลุ่มทำงานเรียกว่าคณะกรรมการศึกษาโรงเรียนบ้านตะโล๊ะแอะเลาะประกอบด้วยบุคลากรฝ่ายโรงเรียนจำนวน 5 คน คือผู้บริหารโรงเรียน 2 คน ครูที่เป็นบุคลากรในชุมชน 2 คน

และครูที่อยู่ภายนอกชุมชนแต่นับถือศาสนาอิสลามและมีความใกล้ชิดมีความเป็นญาติ และสอนในชุมชนนี้มานานอีก 1 คน บุคลากรฝ่ายโรงเรียนอีก 9 คน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 4 เป็นประธานภายในคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนนี้จะมีกรรมการกลุ่มหนึ่งที่สามารถทำหน้าที่ได้ดีที่สุด มีสายการบริหารแต่แบ่งอำนาจการบริหารไว้กว้าง ๆ มีความหละหลวมและยืดหยุ่นในการทำงานโดยจะเป็นการระบุบทบาทของแต่ละฝ่ายไว้หลวม ๆ ในการทำงานจะไม่ค่อยปรากฏภูมิติหรือข้อดกกลง แต่จะเป็นการให้คำแนะนำมาก

3.3 กระบวนการทำงานคณะกรรมการมีลักษณะของความเป็นผู้นำในการทำงานและมีประสิทธิภาพในการทำงานโดยคาดหวังให้เกิดความสอดคล้องลงรอยกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน การสื่อสารระหว่างบุคลากรในส่วนของโรงเรียนและชุมชนเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลกับการทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในขณะที่ทำงานต้องการการตัดสินใจน้อยแต่เมื่อต้องการการตัดสินใจมีความเสมอภาคกันระหว่างกรรมการแต่ละส่วน ในการทำงานมีความขัดแย้งเกิดขึ้นน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย